

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 16 | Bo | Sicha 2

(1) בא י"ב, ג'

דַּבְּרוּ אֶל-כָּל-עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּעֲשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁה לְבֵית-אָבֹת שֶׁה לְבַיִת:

Speak to the entire community of Israel, saying, "On the tenth of this month, let each one take a lamb for each parental home, a lamb for each household.

(2) בא י"ב, ו'

וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשִׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עַדְתֵי-יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֶרְבִים:

And you shall keep it for inspection until the fourteenth day of this month, and the entire congregation of the community of Israel shall slaughter it in the afternoon.

(3) בא י"ב, ח'

וְאָכְלוּ אֶת-הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי-אֵשׁ וּמִצּוֹת עַל-מִרְרִים יֹאכְלֶהוּ:

And on this night, they shall eat the flesh, roasted over the fire, and unleavened cakes; with bitter herbs they shall eat it.

(4) בא י"ב, י"ב-י"ג

וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ-מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכִּיתִי כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה וּבְכָל-אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה: וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי אֶת-הַדָּם וּפְסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא-יְהִי בָכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית בְּהַכִּיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

I will pass through the land of Egypt on this night, and I will smite every firstborn in the land of Egypt, both man and beast, and upon all the gods of Egypt will I wreak judgments I, the Lord. And the blood will be for you for a sign upon the houses where you will be, and I will see the

blood and skip over you, and there will be no plague to destroy [you] when I smite the [people of the] land of Egypt.

5 בא י"ב, מ"ב

וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁם וְרָאִיתִי אֶת-הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא-יְהִי בְכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית בְּהַכְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

It is a night of anticipation for the Lord, to take them out of the land of Egypt; this night is the Lord's, guarding all the children of Israel throughout their generations.

6 רמב"ם ספר המצוות, מ"ע נ"ה

היא שצונו לשחוט שה הפסח ביום ארבעה עשר בניסן בין הערבים. ומי שעובר על צווי זה ולא יקריבהו בזמנו חייב כרת בין איש בין אשה. וכבר התבאר בגמרא (פסחים צ"א) שפסח ראשון מצוה לנשים ודוחה את השבת, כלומר הקרבתו בארבעה עשר שחל להיות בשבת כמו כל איש מישראל, ולשון התורה בחיוב כרת הוא אמרו וחדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההיא. ובתחלת כריתות (דף ב') כשמונו מצות שיתחייב העובר עליהן כרת והם כולם לא תעשה אמר והפסח והמילה במצות עשה. וכבר זכרנו זה בהקדמה. וכבר התבארה מצוה זו בפסחים (בא אל פרעה, הלכות קרבן פסח פ"א):

That is that He commanded us to slaughter the Pesach-offering on the fourteenth of Nissan in the afternoon. And one who transgresses this command and does not sacrifice it in its time is liable for excision - whether it is a man or a woman. And it has already been explained in the Gemara (Pesachim 91b) that the first Pesach is a commandment [also] for women and that it pushes off the Shabbat. That means to say, its sacrifice must be on the fourteenth [even when it] comes out on a Shabbat, [for women] - just like for every Jewish man. And the Torah's language about the liability for excision is His saying, "and refrains from offering the Pesach-offering, that person shall be cut off" (Numbers 9:13). And at the beginning of Keritot (Keritot 2a) when it lists the commandments for which one who transgresses them becomes liable for excision - and they are all negative commandments - it says, "And the Pesach-offering and circumcision, among the positive commandments." And we already mentioned this in the introduction (Sefer HaMitzvot, Shorashim 14). And this commandment has already been explained in Pesachim. (See Parashat Bo; Mishneh Torah, Paschal Offering 1.)

7 רמב"ם ספר המצוות, מ"ע נ"ו

היא שצונו לאכול כבש הפסח בליל חמשה עשר מניסן בתנאיו הנזכרים והוא שיהיה צלי ושיאכל בבית אחד ושיאכל עם מצות ומרורים, והוא אמרו ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו. ואולי יקשה עלי המקשה ויאמר למה תמנה אכילת פסח מצה ומרור מצוה אחת ולא תמנה אותם שלש מצות, אשיבנו אמנם היות אכילת מצה מצוה בפני עצמה הוא אמת כמו שאני עתיד לבאר, וכן אכילת בשר הפסח מצוה בפני עצמה כמו שזכרנו אבל המרור נגרר לאכילת פסח ואינו נמנה מצוה בפני עצמה. וראיה לדבר שבשר הפסח יאכל לקיים המצוה הן שיזדמן המרור או לא הזדמן, והמרור לא יאכל כי אם עם בשר הפסח כאמרו על מרורים

יאכלוהו. אבל המרור מבלי בשר לא עשה כלום ולא נאמר כבר קיים מצוה אחת. ולשון מכילתא צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו מגיד שמצות הפסח צלי מצה ומרור כלומר שהמצוה היא קיבוץ אלה. ושם אמרו מנין אתה אומר שאם אין להם מצה ומרור הם יוצאין ידי חובתן בפסח תלמוד לומר יאכלוהו כלומר הבשר לבדו, יכול אין להם פסח [לא] יצאו ידי חובתם במצה ומרור הרי אתה דן הואיל והפסח מצות עשה ומצה ומרור מצות עשה הא למדת שאם אין להם מצה ומרור יוצאין בפסח כך אין להם פסח יצאו במצה ומרור (תלמוד לומר יאכלוהו). ושם אמרו יאכלוהו מכאן שהפסח נאכל על השובע ואין מצה ומרור נאכלין על השובע, לפי שעיקר המצוה אכילת הבשר כמו שאמר ואכלו את הבשר בלילה הזה והמרור נגרר אחר אכילת הבשר, וחיובן כמו שהתבאר מכתובים אלו למי שיבינם. והראיה הנגלית על זה היא השרש הנכתב בתלמוד, והוא אמרם (פסחים ק"כ) מרור בזמן הזה דרבנן כי מן התורה אין חובה לאכלו בפני עצמו ואמנם יאכל עם בשר הפסח. והיא ראיה ברורה שהוא מן הדברים הנגררין אחר המצוה לא שאכילתו מצוה בפני עצמה, ומשפטי מצוה זו גם כן מבוארים במסכת פסחים. (בא אל פרעה, קרבן פסח פ"א):

That is that He commanded us to eat the lamb of the Pesach-offering on the night of the fifteenth of Nissan according to the stipulations mentioned - and that is that it is roasted, that it is eaten in one house and that is eaten with matzah and bitter herbs (maror). And that is His saying, "They shall eat the meat that night; they shall eat it roasted with fire, with matzah and with bitter herbs" (Exodus 12:8). And perhaps a questioner will challenge me and say, "Why do you count the eating of the Pesach-offering, matzah and the bitter herbs as one commandment and not count them as three commandments?" I would [then] answer him that it is true that the eating of matzah is a separate commandment, as I will explain later (Sefer HaMitzvot, Positive Commandments 158); likewise is the eating of the meat of the Pesach-offering a separate commandment, as we have mentioned. However the bitter herbs are an extension of the eating of the Pesach-offering and are not counted as a separate commandment. And the proof of the matter is that the meat of the Pesach-offering is eaten to fulfill the commandment, whether bitter herbs are available or whether they are not available. But bitter herbs are only eaten with the meat of the Pesach-offering - as His saying, "upon [...] bitter herbs shall they eat it" (Numbers 9:11). But [if one ate] bitter herbs without meat, he has not done anything; and we do not say that he has already fulfilled a commandment. And the language of the Mekhilta (Mekhilta d'Rabbi Yishmael 12:8:3) is, "'They shall eat it roasted with fire, with matzah and with bitter herbs' - tells [us] that the commandment of the Pesach-offering is roasted meat, matzah and bitter herbs." This means that the commandment is the combination of these. And there, they said, "From where [do we know that] which you say, that if they do not have matzah and bitter herbs, they fulfill their obligation with the Pesach-offering? [Hence] we learn to say, 'shall they eat it'" - meaning the meat by itself. "I might think that if they do not have a Pesach-offering, they [do not] fulfill their obligation with matzah and bitter herbs. Behold you argue: The Pesach-offering is a positive commandment and matzah and bitter herbs are a positive commandment. Behold you have learned that if they do not have matzah and bitter herbs, they fulfill their obligation for the Pesach-offering; so too, if they do not have the Pesach-offering, they fulfill their obligation for matzah and bitter herbs. ([Hence] we learn to say, 'upon matzah and bitter herbs shall they eat it.')" And there, they [also] said, "'They shall eat it' - From here, [we know] that the Pesach-offering is to be eaten in a state of satiety, but

matzah and maror are not [necessarily] to be eaten in a state of satiety." That is because the essence of the commandment is the eating of the meat - as He said, "They shall eat the meat that night," whereas the bitter herbs are an extension of the eating of the meat; and their obligation is explained from these verses, for those that understand them. And the obvious proof of this is the [following statement] in the Talmud - and that is their saying (Pesachim 120a), "Bitter herbs in our days is rabbinic." For there is no obligation from the Torah to eat them by themselves. Rather they should be eaten with the meat of the Pesach-offering. And that is a clear proof that they are from those things that are extensions of the commandment [of the Pesach-offering], and that their eating is not a separate commandment. And the regulations of this commandment are also explained in Tractate Pesachim. (See Parashat Bo; Mishneh Torah, Paschal Offering 1.)

8 ספהמ"צ שורש י"א

שאינן ראוי למנות חלקי המצוה חלק חלק בפני עצמו כשיהיה המקובץ מהם מצוה אחת:

That it is inappropriate to count each of the parts of a commandment on its own, when their combination is one commandment.

פעמים יהיה הצווי האחד שהוא מצוה אחת ויש לה חלקים רבים כמו מצות לולב שהוא ארבעה מינים, הנה לא נאמר כי פרי עץ הדר מצוה בפני עצמה וענף עץ עבות מצוה בפני עצמה וערבי נחל מצוה בפני עצמה, לפי שאלו כלם חלקי המצוה כי הוא צוה לקבצם, ואחרי קבצם תהיה המצוה לקיחת הכל ביד ביום ידוע. ועל זה ההיקש בעצמו אין ראוי שימנה אמרו במצורע שהוא יטהר בשתי צפרים חיות ועץ ארז ואזוב ושני תולעת ומים חיים וכלי חרש בשש מצות, אבל טהרת המצורע מצוה אחת בכל תאריה ומה שיצטרך בה מאלו וזולתם כלומר הגלוח, כי כל אלו הם חלקי המצוה שנצטוינו בה והוא טהרת המצורע, והוא שתהיה על התואר הזה, וזה ההיקש בעצמו בהיכר אשר צונו לעשות למצורע בעת טומאתו כדי שירחיקוהו. והוא אמרו בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וגו', ואין פעולה מכל אלו מצוה בפני עצמה, אבל קבוצם הוא המצוה והוא שאנחנו נצטוינו שנעשה היכר למצורע עד שיכירהו מי שיראהו וירחיקהו והכרתו תהיה בכך וכך ענינים, כגון מה שצונו שנשמח לפני ה' ביום הראשון של סוכות, והוא מבואר שהשמחה תהיה בלקיחת כר וכך.

Sometimes there will be a command which is one commandment, but it has many parts - such as the commandment of lulav, which has four species. Behold that we do not say that (Leviticus 23:40), "the fruit of goodly trees," is a separate commandment; "the boughs of thick trees," are a separate commandment; and "willows of the brook," are a separate commandment. For they are all parts of the [one] commandment - since He commanded to combine them. And after they are combined, the commandment is to take all of them into the hand on the designated day. And by the exact same comparison, it is inappropriate to count His saying about purifying someone with tsaraat - that it is with (Leviticus 14:4-5) two living birds, cedar wood, hyssop, fabric dyed scarlet, living water and a ceramic vessel - as six commandments. Rather purifying someone with tsaraat is one commandment in all of its description, and all of these requirements and others - meaning, shaving. For all of these are parts of the commandment that we have been commanded - being the purification of someone

with tsaraat - and that is that it be done in the prescribed way. And the exact same comparison applies to that which He commanded us to do regarding recognition of someone with tsaraat - while he is impure - so that he is kept away from. And that is His saying, "his clothes shall be rent, his head shall be left bare, and he shall cover over his upper lip, etc." (Leviticus 13:45). And none of these acts are a separate commandment, but it is rather their combination that is the commandment - and that is that we are commanded to bring about recognition of someone with tsaraat, such that someone who sees him stay away from him; and that his recognition be with this and that. This is like that which we have been commanded to rejoice in front of the Lord on the first day of Sukkot - and its explanation was that the joy be in the taking of this and that (the four species of the lulav).

זהו השרש דק להבין מאד, ואופן דקותו זה שאספר לך. שכל מה שאמרו חז"ל בו שהדבר הפלוני והפלוני מעכבין זה את זה, הנה הוא מבואר שהוא מצוה אחת כמו ארבעה מינין שבלולב ולחם הפנים עם לבונה זכה שתעשה עמו שלשונם מזה (מנחות כ"ז) לחם הפנים והבזיכין מעכבין זה את זה, הנה זה מבואר שהוא מצוה אחת. וכן כל מה שהתבאר לך שתכלית המבוקש לא יגיע לחלק אחד מאותן החלקים, הנה הוא מבואר כי קבוצם הוא הענין הנמנה, כמו הכרת המצורע שהוא יתבאר לך שאילו היו בגדיו פרומים ולא פרע ראשו ולא עטה על שפם ולא קרא טמא שהוא לא עשה דבר ולא הגיע הכרתו עד שיעשה כלם, וכן טהרתו לא תגיע אלא בכל מה שזכר מהצפרים ועץ ארז ושני תולעת והגלוח ואז השלים לו טהרתו. ואמנם מקום הקושי הוא בדברים שאמרו בהם אין מעכבין זה את זה, כי העולה במחשבה היה אחר שאלו החלקים כל חלק מהם בלתי צריך לחבירו שיהיה כל חלק מצוה בפני עצמה כמו אמרם (שם ל"ח) התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת, והנה היה אפשר לנו שנאמר שלבן ותכלת ימנו שתי מצות לולא מה שמצאנו להם לשון מבואר במכילתא דרבי ישמעאל נאמר שם יכול שהם שתי מצות מצות התכלת ומצות הלבן תלמוד לומר והיה לכם לציצית מצוה אחת היא ואינה שתי מצות, הנה כבר התבאר לך שאפילו החלקים שאינן מעכבין זה את זה פעמים יהיו מצוה אחת כשיהיה הענין אחד, כי הכוונה בציצית למען תזכרו אם כן כלל הדבר המחוייב בזכרון ימנה מצוה אחת. הנה לא נשאר לנו אם כן שנביט במנין המצות לאמרם מעכבין או אין מעכבין כי אם אל הענין לבד האם הוא לענין אחד או לענינים רבים כמו שבארנו בשרש תשיעי מאלו השרשים אשר אנחנו משתדלים לבארם:

And this principle is very subtle in its understanding. And I will explain the nature of its subtlety: It is understood concerning everything about which the Sages, may their memory be blessed, said, "X and y impede one another" - like the four species of the lulav - that it is one commandment. Likewise the bread of display and the pure frankincense that is made with it - as their words about this are (Menachot 27a), "The bread of display and the bowls (of frankincense) impede one another." So it is clear that it is one commandment. Likewise anything about which it is understood that the desired outcome is not accomplished by one of the parts - it is then understood that their combination is the matter that is counted. This is like recognition of someone with tsaraat; as it is understood by you that were his clothes rent, but he did not leave his head bare, and he did not cover over his upper lip and he did not call out, "Impure, impure" - he will not have done anything. For his recognition will not be accomplished until he does all of them. And likewise is his purification not accomplished without all that is mentioned about the birds, the cedar wood, the fabric dyed scarlet and the shaving. However the point of difficulty is in the things about which they said, "They do not impede one another."

For one would have thought that since each one of these parts do not require their counterpart, each one would be a separate commandment. As with their saying (Menachot 38a), "The blue-purple (tekhelet) is not impeded by the white, and the white is not impeded by the blue-purple" - it would have been possible for us to say that the white and the blue-purple be counted as two commandments. This is if we had not found a clear statement [otherwise] from them in the Mekhilta of Rabbi Yishmael. It says there, "It is possible that they are two commandments, the commandment of the white and the commandment of the blue-purple. [Hence] we learn to say (Numbers 15:39), 'That shall be your tzitzit (fringes)' - it is one commandment and not two commandments." So it has been already made clear to you that even parts that do not impede one another sometimes constitute one commandment - when their content is singular. For the intention of the tzitzit, is "in order that you should remember" (Numbers 15:40). If so - that the principle of the required thing is the remembering - it is counted as one commandment. Behold that it follows that in the count of the commandments, we may not look at their saying, it impedes or it does not impede - but rather only at the content. Is the content singular or is it multiple? [This is] as we explained in the ninth principle of these principles that we are trying to elucidate.

9 משנה זבחים נ"ו, ב'

הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי:

The Paschal offering is eaten only at night, and it is eaten only until midnight, and it is eaten only by its registrants, i.e., those who registered in advance to partake of the offering, and it is eaten only roasted, not prepared in any other manner.

10 רמב"ם הל' ק"פ פ"ב, הי"ד

עד כמה נמנים על הפסח. עד שיהיה בו כזית לכל אחד ואחד. ונמנין עליו ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט. כיון שנשחט אינו יכול למשך את ידו שהרי נשחט עליו. נמנו עליו וחזרו אחרים ונמנו עליו. ראשונים שיש להם כזית אוכלים ופטורים מעשות פסח שני ואחרונים שרבו עד שלא נמצא בו כזית לכל אחד אינן אוכלין וחיבים לעשות פסח שני:

To what extent can people be enumerated on a Paschal sacrifice? Until there is an olive-sized portion for each one.

One may be enumerated upon it and remove himself from it until it is slaughtered. Once it is slaughtered, he may not remove himself from it, for it was already slaughtered on his behalf.

The following rules apply when some people were enumerated on a sacrificial animal and others came and enumerated themselves on the same animal. If there is an olive-sized portion for the first, they may partake of it and are exempt from bringing a second Paschal sacrifice. The later ones who were added until there was not an olive-sized portion for each person should not partake of it and are obligated to offer a second Paschal sacrifice.

11 משנה פסחים ע"ו, ב'

מתני' חמשה דברים באין בטומאה, ואין נאכלין בטומאה: העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי צבור, ושעירי ראשי חדשים. הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה.

MISHNA: Five items, i.e., offerings, may be brought in a state of ritual impurity, but they may not be eaten in a state of ritual impurity. They are all communal offerings: The omer, which is brought in Nisan; the two loaves brought on Shavuot; the shewbread, which were arranged each week; the communal peace-offerings, which were brought on Shavuot; and the goats sacrificed on the New Moons, which were sin-offerings eaten by the priests. However, the Paschal lamb that is sacrificed in impurity is eaten even in impurity, as it is brought to begin with only for eating, which is the essence of the mitzva. With regard to other offerings, the essence of their mitzva is fulfilled when they are sacrificed on the altar, and the eating is non-essential.

12 רש"י (על הנ"ל)

שמתחילתו לא בא אלא לאכילה - כשנצטוו עיקר פסח לאכילה נצטוו דכתיב לפי אכלו וכי שרייה רחמנא למיתי בטומאה מאיש נדחה ואין צבור נדחין אדעתא למיכליה שרייה:

As it is brought to begin with only for eating. This is the commandment, and when the Torah permitted it to be offered impurely, this was with eating in mind.

ג

13 צו, ו', י"ח-י"ט

דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא: הפה המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בהצר אהל מועד:

Speak to Aaron and to his sons, saying, This is the law of the sin offering: The sin offering shall be slaughtered before the Lord in the place where the burnt offering is slaughtered. It is a holy of holies. The kohen who offers it up as a sin offering shall eat it; it shall be eaten in a holy place, in the courtyard of the Tent of Meeting.

14 ספר המצוות מצוה פ"ט

היא שצוה הכהנים לאכול בשר קדשים כלומר החטאת והאשם שהם קדשי הקדשים, והוא אמרו ואכלו אותם אשר כפר בהם. ולשון ספרי מנין שאכילת קדשים כפרה תלמוד לומר ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה, כיצד כהנים אוכלים ובעלים מתכפרין. ומתנאי מצוה זו שהיא האכילה שהיא מצוה אמנם תהיה ליום ולילה עד חצות ואחר כך תאסר אכילת החטאת ההיא או האשם, אמנם תהיה אכילת מצוה בזמן המוגבל. ומבואר הוא שמצוה זו מיוחדת בזכרי כהונה ואין נשים חייבות בה כי קדשי הקדשים שבא בהם הכתוב לא תאכלנה הנשים. אמנם שאר קדשים כלומר קדשים קלים הנה הם יאכלו לשני ימים ולילה אחד זולתי תודה ואיל נזיר שהם ליום ולילה עד חצות

ואע"פ שהם קדשים קלים ותאכלנה הנשים גם כן אלו הקדשים קלים ואכילתם גם כן נגררת אחר המצוה, וכן גם כן תרומה הנה אכילתה נגררת אחר המצוה. אכל אין אכילת הקדשים קלים ותרומה כאכילת בשר חטאת ואשם. כי אכילת הבשר הזה מן החטאת ומן האשם בם תשלם כפרת המתכפר כמו שבארנו ובא לשון הצווי באכילתם מה שלא בא בקדשים קלים ותרומה ולפיכך הוא נגרר אחר המצוה והאוכל אותם עושה מצוה. ולשון ספרי עבודת מתנה אתן את כהונתכם לעשות אכילת קדשים בגבולים כעבודת מקדש במקדש מה עבודת מקדש ידיו ואח"כ אוכל אף אכילת קדשים מקדש ידיו ואח"כ אוכל. וכבר התבאר דיני מצוה זו בזבחים. (ואתה תצוה, מעשה הקרבנות פ"י):

That is that He commanded the priests to eat the meat of consecrated animals - meaning the sin-offering and the guilt-offering, which are the most consecrated of the consecrated (kodshei kedoshim). And that is His saying, "And they shall eat those with which they atoned" (Exodus 29:33). And the language of the [Sifra] (Sifra, Shemini, Chapter 2:4) is, "From where [do we know] that the eating of offerings is atonement? [Hence] we learn to say, 'and it, has He given to you to forgive the sin of the congregation' (Leviticus 10:17). How is this? Priests eat and the owners are atoned for." And from the stipulations of this commandment - and that is the eating that is the commandment - is, however, that it be for the day and the night, until midnight. And afterwards, the eating of that sin-offering or guilt-offering is forbidden. Indeed, the commandment of eating is for a limited time. And women are not obligated in it, since women do not eat the most consecrated of the consecrated, about which the verse appears. However the other consecrated foods, meaning the less consecrated of the consecrated (kodshim kalim), are eaten for two days and a night - except for the thanksgiving-offering and the ram of the nazirite, which are for one day and the night until midnight, even though they are of the less consecrated of the consecrated. And women also eat from the less consecrated of the consecrated. And its eating is also an extension of the commandment; likewise is the eating of the priestly tithe an extension of the commandment. However the eating of the less consecrated of the consecrated and of priestly tithes is not like the eating of the meat of the sin-offering and the guilt-offering. For the atonement of the penitent is completed with the eating of this meat from the sin-offering and the guilt-offering, as we explained; and the language of the command is about their eating, which is not the case with the less consecrated of the consecrated and priestly tithes. And therefore it is [only] an extension of the commandment; but one who eats them does a commandment. And the language of the Sifrei (Sifrei Bamidbar 116:2) is "'I give you your priesthood as a service of gift' (Numbers 18:7) - to make the eating of consecrated items in the [outer] limits like the Temple service in the Temple: Just like for the service of the Temple, he washes his hands and then eats; so too does he wash his hands and then eat the consecrated items [outside the Temple]. And the laws of this commandment have already been explained in Zevachim. (See Parashat Tetzaveh; Mishneh Torah, Sacrificial Procedure 10.)

ד

15) בעלותך, ט', י"א

בְּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעֶרְבַיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל-מִצּוֹת וּמִרְרִים יֹאכְלֵהוּ:

In the second month, on the fourteenth day, in the afternoon, they shall make it; they shall eat it with unleavened cakes and bitter herbs.

16) ראה ט"ז, א'

שָׁמַר אֶת-חֹדֶשׁ הָאֲבִיב וְעָשִׂיתָ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב הוֹצִיאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה:

Keep the month of spring, and make the Passover offering to the Lord, your God, for in the month of spring, the Lord, your God, brought you out of Egypt at night.

ה'

17) משנה פסחים צ"ה, א'

מתני' מה בין פסח הראשון לשני? הראשון אסור ב"בל יראה" ו"בל ימצא", והשני — חמץ ומצה עמו בבית. הראשון טעון הלל באכילתו, והשני אינו טעון הלל באכילתו. זה וזה טעון הלל בעשייתו, ונאכלין צלי על מצה ומרורים, ודוחין את השבת.

MISHNA: What is the difference between the Paschal lamb offered on the first Pesah and the Paschal lamb offered on the second Pesah? On the first Pesah, at the time of slaughtering the Paschal lamb, it is prohibited to own leavened bread due to the prohibitions: It shall not be seen, and: It shall not be found. And on the second Pesah it is permissible for one to have both leavened bread and matza with him in the house. Another difference is that the Paschal lamb offered on the first Pesah requires the recitation of hallel as it is eaten and the second does not require the recitation of hallel as it is eaten. However, they are the same in that the Paschal lambs sacrificed on both the first and second Pesah require the recitation of hallel as they are prepared, i.e., as they are slaughtered, and they are both eaten roasted with matza and bitter herbs, and they override Shabbat in that they may be slaughtered and their blood sprinkled even on Shabbat.

18) משנה פסחים צ"ה, ב'

הראשון טעון הלל באכילתו וכו'. מנא הני מילי? אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוּצְדָק: אמר קרא "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג". לילה המקודש לחג — טעון הלל, לילה שאין מקודש לחג — אין טעון הלל.

It was taught in the mishna that the Paschal lamb on the first Pesah requires the recitation of hallel as it is eaten, whereas on the second Pesah it does not. The Gemara asks: From where

are these matters derived? Rabbi Yoḥanan said, citing Rabbi Shimon ben Yehotzadak, that the verse states: “You shall have a song as in the night when a Festival is sanctified” (Isaiah 30:29). From here it may be derived that a night sanctified as a Festival, on which labor is prohibited, such as the first night of Passover, requires the recitation of hallel; however, a night which is not sanctified as a Festival, such as the night when the Paschal lamb is eaten following the second Pesah, does not require the recitation of hallel.

זֶה וְזֶה טְעוּנֵינּוּ הַלֵּל בְּעֶשְׂרֵיתָן כִּי. מֵאֵי טַעְמָא? אֵיבְעִית אֵימָא: לַיְלָה קָא מְמַעַט, יוֹם לָא קָא מְמַעַט. וְאֵיבְעִית אֵימָא:
אֶפְשָׁר יִשְׂרָאֵל שׁוֹחֲטִין אֶת פֶּסַחֵיהֶן וְנוֹטְלִין אֶת לוּלְבֵיהֶן, וְאֵין אוֹמְרִים הַלֵּל?!

It was stated in the mishna that the Paschal lambs sacrificed on both the first and second Pesah require the recitation of hallel as they are prepared. The Gemara asks: What is the reason that hallel must be recited while one prepares the Paschal lamb on the second Pesah? The Gemara answers: If you wish, say that the verse quoted above: “As in the night when a festival is sanctified,” excludes laws that apply at night, but it does not exclude laws that apply by day; therefore, the recitation of hallel is required while slaughtering the Paschal lamb on the second Pesah just as it is required while slaughtering the Paschal lamb on the first Pesah. And if you wish, say that this halakha simply makes logical sense: Is it possible that the Jewish people are slaughtering their Paschal lambs or taking their lulavim on Sukkot and not reciting hallel? It is inconceivable that they would not be reciting hallel and there is no need for an explicit biblical source for this halakha.

ח'

(19) בהר כ"ה, נ"ה

כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵמִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

For the children of Israel are servants to Me; they are My servants, whom I took out of the land of Egypt. I am the Lord, your God.

ט'

(20) בעלותך ט', ז'

וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טִמְאִים לְנַפְשׁ אָדָם לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת־קֶרְבַּן יְהוָה בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Those men said to him, "We are ritually unclean [because of contact] with a dead person; [but] why should we be excluded so as not to bring the offering of the Lord in its appointed time, with all the children of Israel?"

21) ברכות, כ"ו, סע"א

איבעיא להו: טעה ולא התפלל מנחה, מהו שיתפלל ערבית שתיים? אם תמצא לומר, טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שתיים, משום דחד יומא הוא, דכתיב: "וְיָהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד", אַבְל הָכָא תַּפְלָה בְּמִקוֹם קָרְבָן הִיא, וְכִיּוֹן דְּעֵבֵר יוֹמוּ בְּטַל קָרְבָנוּ. או דילמא כיון דצלותא רחמי היא, כל אימת דבעי מצלי ואזיל.

On the topic of one who forgot to pray and seeks to compensate for the prayer that he missed, a dilemma was raised before them in the study hall: One who erred and did not recite the afternoon prayer, what is the ruling? May he recite in the evening prayer two Amida prayers? The Gemara articulates the sides of the dilemma: If you say that one who erred and did not pray the evening prayer prays in the morning prayer two Amida prayers, perhaps that is because the evening and the morning are both part of one day, as it is written: "And there was evening and there was morning, one day" (Genesis 1:5); the evening and the following morning constitute a single unit. But here, in the case under discussion, perhaps prayer is in place of sacrifice. Since in the case of sacrifice we say, since its day passed, its sacrifice is invalid and there is no way to compensate for the missed opportunity, the same should be true for prayer. Or, perhaps, since prayer is supplication, any time that one wishes, he may continue to pray?

י

22) תניא פ"ה

ולפי שבידיעת התורה התורה מלובשת בנפש האדם ושכלו ומוקפת בתוכם לכן נקראת בשם לחם ומזון הנפש כי כמו שהלחם הגשמי זן את הגוף כשמכניסו בתוכו וקרבו ממש ונהפך שם להיות דם ובשר כבשרו ואזי יחיה ויתקיים כך בידיעת התורה והשגתה בנפש האדם שלומדה היטב בעיון שכלו עד שנתפסת בשכלו ומתאחדת עמו והיו לאחדים נעשה מזון לנפש וחיים בקרבה מחיי החיים אין סוף ברוך הוא המלובש בחכמתו ותורתו שבקרבה וז"ש ותורתך בתוך מעי וכמ"ש בע"ח שער מ"ד פ"ג שלבושי הנשמות בגן עדן הן המצות והתורה היא המזון לנשמות שעסקו בעולם הזה בתורה לשמה וכמ"ש בזהר ויקהל דף ר"י ולשמה היינו כדי לקשר נפשו לה' ע"י השגת התורה איש כפי שכלו כמ"ש בפרע"ח [והמזון היא בחי' אור פנימי והלבושים בחי' מקיפים ולכן אמרו רז"ל שתלמוד תורה שקול כנגד כל המצות לפי שהמצות הן לבושים לבד והתורה היא מזון וגם לבוש לנפש המשכלת שמתלבש בה בעיונה ולימודה וכל שכן כשמוציא בפיו בדבור שהבל הדבור נעשה בחי' אור מקיף כמ"ש בפרע"ח]:

Since, in the case of knowledge of the Torah, the Torah is clothed in the soul and intellect of a person, and is absorbed in them, it is called "bread" and "food" of the soul. For just as physical bread nourishes the body as it is absorbed internally, in his very inner self, where it is transformed into blood and flesh of his flesh, whereby he lives and exists— so, too, it is with the knowledge of the Torah and its comprehension by the soul of the person who studies it well, with a concentration of his intellect, until the Torah is absorbed by his intellect and is united with it and they become one. This becomes nourishment for the soul, and its inner life from the Giver of life, the blessed En Sof, Who is clothed in His wisdom and in His Torah that are [absorbed] in it [the soul].

This is the meaning of the verse, "Yea, Thy Torah is within my inward parts."

It is also stated in Etz Chayim, Portal 44, ch. 3, that the "garments" of the soul in the Gan Eden (Paradise) are the commandments while the Torah is the "food" for the souls which, during life on earth, had occupied themselves in the study of the Torah for its own sake. It is [similarly] written in the Zohar. As for the meaning of "For its own sake," it is [study with the intent] to attach one's soul to G-d through the comprehension of the Torah, each one according to his intellect, as explained in Peri Etz Chayim.

(The "food" [of the soul] is in the nature of Inner Light; while the "garments" are in the nature of Encompassing Light. Therefore our Rabbis, of blessed memory, have said, "The study of the Torah equals all the commandments." For the commandments are but "garments" whereas the Torah is both "food" as well as "garment" for the rational soul, in which a person is clothed during learning and concentration. All the more so when a person also articulates, by word of mouth; for the breath emitted in speaking [the words of the Torah] becomes something in the nature of an Encompassing Light, as is explained in Peri Etz Chayim.)
